

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси
та неопублікованими документами
за жовтень 2013 року)

Про хід підготовки до відзначення 200-річчя від дня народження Т. Шевченка йшлося під час розширеного засідання колегії Міністерства культури України та Громадської ради при Міністерстві, яке відбулося 10 жовтня у Шевченківському національному заповіднику, в м. Каневі Черкаської області. Учасники засідання також розглянули питання „Про проект Плану роботи міністерства на 2014 р. та стратегію розвитку культури в Україні на найближчі роки” та «Про виконання Указу Президента України „Про заходи у зв’язку з відзначенням 70-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років”».

До 200-річчя від дня народження Т. Шевченка було приурочено VIII Міжнародний Конгрес українців, який з 22 по 24 жовтня у Києві організували Національна академія наук України, Міністерство культури України, Національний університет імені Тараса Шевченка та Міжнародна асоціація українців. Під час роботи Конгресу працювали 19 секцій, 6 круглих столів та 2 тематичні конференції, участь в яких взяли 500 зарубіжних і вітчизняних вчених.

А з 4 по 6 жовтня у столиці проходив Міжнародний фестиваль дитячої творчості „Українські діти світу”, який також з нагоди 200-річчя від дня народження Т. Шевченка та з нагоди Року дитячої творчості, яким оголошено в Україні 2013-й, провели Міністерство культури України спільно з товариством „Україна-Світ”. Захід зібрав 150 юних аматорів сцени з 10 країн. Центральною подією фестивалю став концерт за участю 30 дитячих творчих колективів української діаспори у Київському палаці дітей та юнацтва.

5 жовтня на території Національного історико-культурного заповідника „Качанівка” у Чернігівській області відбулося VIII Всеукраїнське літературно-мистецьке свято „Качанівські музи”, яке стало початком великого проекту „Тарасовими стежками”. Цей проект реалізовує Міністерство культури України спільно з місцевими органами влади – він становить собою цикл культурно-мистецьких заходів до 200-річчя Шевченка в місцях, де бував поет. У

літературно-мистецькому святі взяли участь Міністр культури України Л. Новохатько, Уповноважений Президента України з прав дитини Ю. Павленко, народні артисти України Т. Стратієнко та А. Паламаренко, директор департаменту культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації С. Мойсієнко та інші. В рамках літературно-мистецького свята „Качанівські музи” поважні гості переглянули концертну програму за участю Київського академічного театру українського фольклору „Берегиня”, провідних музичних і танцювальних колективів та окремих виконавців Чернігівщини, а також ознайомитися з виставками народно-ужиткового мистецтва „Містечко майстрів”, творів живопису та оглянули експозиції Національного історико-культурного заповідника „Качанівка”.

„200 кроків до Тараса Шевченка” – проект під такою назвою започаткував Бережанський краєзнавчий музей (Тернопільська область). Його мета – за 200 днів до ювілею щодня розповідати про Т. Шевченка за допомогою публікацій в мас-медіа, проведення святкових концертів, відкриття виставок тощо. Так, у жовтні, в рамках проекту, випущено пам’ятну поштову листівку „Розкажи світові про Т. Шевченка”. На ній зображено офіційний логотип 200-літнього ювілею, автор якого – місцевий художник О. Щупляк. Найпершу листівку бережанці надіслали на батьківщину Т. Шевченка, на Черкащину. Інші отримали Національний музей Тараса Шевченка, Союз українок Австралії, Бібліотека Конгресу США, Конгрес українців Канади, Петербурзька академія мистецтв, Українсько-Бразильська Центральна Репрезентація, Музей-меморіальний комплекс Т. Г. Шевченка у м. Форт-Шевченко (Казахстан) та інші установи. Частину карток зможуть придбати вітчизняні та зарубіжні колекціонери, а листівка за номером 200 зберігатиметься у Шевченківському національному заповіднику у Каневі Черкаської області. У свою чергу, у Черкаському обласному краєзнавчому музеї було розгорнуто виставку робіт вихованців художніх шкіл та студій образотворчого мистецтва „Тарасовими шляхами”, яка представила твори, переважно пейзажі, зроблені під час пленерів у шевченківських місцях Черкащини. А Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка до відкриття нового, 88-го театрального сезону, яке відбулося 18-го жовтня, підготував оперу М. Аркаса „Катерина” за поемою Т. Шевченка.

Також напередодні ювілею побачило світ факсиміле першого видання „Кобзаря” 1840 року, яке випустило Національне видавництво дитячої літератури „Веселка”. Іншу унікальну книгу – „Кобзар” Т. Шевченка у вишивці – було презентовано у Національному університеті „Острозька академія”. Книгу підготували рівненські майстрині О. Медведєва і А. Тимошок, які повністю відтворили всі 8 творів, що увійшли до першого видання „Кобзаря” 1840 року, а також 6 малюнків Т. Шевченка, які належать до періоду його ранньої творчості.

У м. Винниках Львівської області відбулися заходи, приурочені до 100-річчя з дня встановлення першого в Західній Україні скульптурного пам'ятника Т. Шевченку, ініціатором відкриття якого у свій час виступило товариство „Просвіта” (автор монумента – архітектор О. Лушпинський). З цієї нагоди відбулися урочиста академія, поминальний молебень з участю всіх конфесій міста, а також концерт Львівської чоловічої хорової капели „Дударик” та творчих колективів Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка. У рамках відзначення столітнього ювілею пам'ятника у Винниківському історико-краєзнавчому музеї відкрито дві виставки – „Львівські художники – шляхами Кобзаря”, де виставлено твори львівських майстрів, що мандрували дорогами поета, та „Шевченкіана С. Караффи-Корбут” – демонстрація графічних ілюстрацій до творів Т. Шевченка. Також погашено ювілейну марку „Пам'ятнику Т. Шевченку у Винниках 100 років”.

25 жовтня у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія за ініціативою Дніпропетровської обласної організації Конгресу літераторів України та за підтримки обладміністрації відбулося відкриття Міжнародного фестивалю літературних альманахів „Рідкісний птах”, що тривав до 27 жовтня. Його мета – виявлення, популяризація та просування літературних альманахів, що видаються в Україні, зближення авторів з кращими видавцями, композиторами та виконавцями. Фестиваль такого рівня проводився вперше і зібрав понад 70 літераторів з Росії, Білорусі, Ізраїлю та 14 областей України. Гран-прі фестивалю в головному конкурсі отримав альманах „Форум” (Дніпропетровськ).

З 21 по 24 жовтня у Чернівцях походили Дні Б. Шульца – літературно-мистецьке дійство, присвячене польському письменнику і художнику єврейського походження Б. Шульцу (1892–1942). Організатори дійства: Полоністичний науково-інформаційний центр ім. Ігоря Менька Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка, Благодійний Фонд „Музей та Фестиваль Бруно Шульца”, Театр „Альтер” Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка, ГО «Творче об'єднання „Альтер”». А співорганізаторами заходів виступили Інститут Книги (Краків, Польща) та Польський Інститут у Києві. У програмі Днів Б. Шульца відбулися лекції, презентації українських перекладів творів автора, документальний та художній фільми, театральний перформанс, відеоарт, спектакль за мотивами творчості письменника тощо. До акцій долучилися польські та українські літературознавці, перекладачі, письменники, критики з України та Польщі, а також дрогибицький театр „Альтер”.

Літературознавці, музеєзнавці та представники преси стали учасниками Всеукраїнської наукової конференції „Україна і всесвіт І. Нечуя-Левицького”,

присвяченої 175-річчю від дня народження видатного письменника, у Черкаському національному університеті ім. Б. Хмельницького.

У м. Кам'янці-Подільському Хмельницької області відзначили 120-річчя від дня народження патріарха української байки М. Годованця. Музейні працівники в літературній залі картинної галереї, яку ще кілька років тому відкривали як меморіальну кімнату М. Годованця, провели зустріч, присвячену відомим особистостям, чії імена пов'язані з Кам'янцем-Подільським і чії ювілеї припадають на нинішню осінь. Це письменники О. Назарук, Т. Масенко, Є. Гінзбург, О. Мак, краєзнавець Т. Сис. Бібліотекарі теж влаштували пам'ятний захід.

18 жовтня у Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті ім. Г. Сковороди у Київській області пройшов II Всеукраїнський історико-культурологічний форум „Сікорські читання”, приурочений до 90-річчя від дня народження колишнього генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника „Переяслав”, Героя України М. Сікорського (1923–2011). Програма форуму складалася з двох основних частин: виставково-експозиційної та наукової. Перша з них – це виставка художніх робіт, організована кафедрою мистецьких дисциплін університету, „Мистецький вернісаж”. А наукова складова форуму позначилася проведенням засідань двох круглих столів: „Михайло Сікорський в культурному просторі України” та „Краєзнавство Переяславщини: дослідження, проблеми, постаті”. Центральною подією форуму стало вручення премії імені М. Сікорського під час спільного засідання президії Національної спілки краєзнавців України та вченої ради Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Почесної нагороди, що вручалася вперше і присуджувалася за вагомий внесок у дослідження та збереження культурної спадщини України та розвиток музейної справи, були удостоєні В. Сікорська, Л. Грузька, В. Коцур, М. Махінчук та Б. Войцехівський. По завершенню урочистої частини учасникам та гостям форуму було представлено „Особистий архів М. І. Сікорського” – зібрання документів та матеріалів, з яких буде облаштовано майбутній архів-музей Героя України.

70-річчя від дня народження Героя України, народної артистки УРСР Р. Кириченко (1943–2005) відзначили на Полтавщині. Зокрема, в обласному центрі було презентовано документальний фільм про життя і творчість співачки. Також у Полтаві та у с. Землянках влаштовано концерти. А у приміщенні Полтавського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя проведено триденну науково-практичну конференцію, в рамках якої відбулися презентація тематичного збірника наукових праць та спецпогашення немаркованого художнього конверта із зображенням Р. Кириченко.

До порядку денного чергового засідання колегії Міністерства культури України, яке відбулося 30 жовтня, було внесено питання: „Про результати прийому до вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації у 2013 році”; „Про представлення кандидатів на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка”.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. До 6 жовтня у столиці продовжував свою роботу XXIV Міжнародний фестиваль „Київ Музик Фест – 2013”, який вже традиційно провели Міністерство культури України і Національна спілка композиторів України. За час роботи фестивалю починаючи з 28 вересня відбулося 24 заходи (5 симфонічних, 7 камерних, 7 хорових, 2 фортепіанних, фольклорний і джазовий концерти, презентація диска творів В. Сильвестрова). Було виконано понад 200 творів різних жанрів, із яких – 109 українських, а також представлено більш ніж 70 українських композиторів та 24 країни світу. Особливе місце у програмі фестивалю займала музика до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка. Більша її частина були прем'єри. Це – хоровий концерт „Шевченкове слово”, музичний твір „Страсті за Тарасом” Є. Станковича та багато інших.

З нагоди 200-річчя від дня народження італійського композитора Дж. Верді Посольство Італії та Італійський інститут культури ініціювали Міжнародний фестиваль „Ave Verdi”. Цей культурний проект підтримали Міністерство культури України та Національна опера України. В рамках фестивалю з 10 по 26 жовтня у Києві, Дніпропетровську, Донецьку, Львові, Одесі та Харкові було показано 20 вистав за участю оперних зірок з 5 країн світу. Творча спадщина композитора була представлена такими операми, як „Набукко”, „Макбет”, „Ріголетто”, „Трубадур”, „Травіата”, „Бал-маскарад”, „Дон Карлос”, „Аїда”, „Отелло” та „Реквієм” тощо.

До 13 жовтня у Харкові продовжував свою роботу XX Міжнародний музичний фестиваль „Харківські асамблеї”, який мав назву „Антоніо Вівальді в аурі музичних ювілеїв року” і був приурочений до 335-річчя з дня народження італійського композитора і скрипаля. За два тижні в оркестрових, фортепіанних і вокальних програмах поціновувачі класичної музики почули твори А. Вівальді, а також твори інших авторів. Особливий інтерес викликали твір-присвята А. Вівальді композитора, професора кафедри композиції й інструментовки Харківського університету мистецтв В. Птушкіна, концерти вокального класу завідувачки кафедри сольного співу Л. Цуркан та вихованців Т. Веркіної.

4-9 жовтня у Києві, на Камерній сцені ім. С. Данченка Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, проходив X Міжнародний фестиваль жіночих монодрам „Марія”, який відкрила моновистава „Сон”, за однойменною поемою Т. Шевченка (виконавиця – Л. Данильчук, Творча майстерня „Театр у кошику”, Львів). Свої постановки також представили гості

із-за кордону. Подією став і ювілейний вечір народної артистки України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, голови правління благодійної організації „Шевченківський фонд XXI”, директора і художнього керівника фестивалю „Марія” Л. Кадирової, приурочений до її 70-річчя від дня народження та 50-річчя творчої діяльності. З нагоди цих дат Міністр культури України Л. Новохатько вручив актрисі Почесну відзнаку „За багаторічну плідну працю в галузі культури”. Окреме місце у програмі фестивалю займали міжнародна науково-мистецька конференція „Магія акторства” та круглий стіл „Діалог культур”, в яких взяли участь зарубіжні та вітчизняні літературознавці, історики театру, режисери, актори.

Відкриття IX Міжнародного театрального фестивалю жіночої творчості імені Марії Заньковецької відбулося 27 жовтня на базі Ніжинського українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського у Чернігівській області. На фестиваль з’їхалися Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки (Київ), Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької (Львів), колективи з Білорусі та Росії.

У Львові упродовж чотирьох днів тривав XXIV Міжнародний фестиваль театрального мистецтва „Золотий Лев”, на якому 12 колективів з 12 країн представили 18 вуличних вистав. Однією з них стала прем’єра Львівського академічного духовного театру „Воскресіння” – „Бал Генія” (вистава про життя українського скульптора XXVIII ст. І. Г. Пінзеля).

21 жовтня у Чернігові виставою „Опискін. Хома!” (інсценування повісті Ф. Достоєвського „Село Степанчикове і його мешканці”) Київського академічного театру драми і комедії на Лівому березі Дніпра було відкрито XXIII Міжнародний фестиваль „Слов’янські театральні зустрічі – 2013”. Також на ньому виступили колективи театрів з Києва, Чернігова, м. Ніжина Чернігівської області, Полтави, Брянська (Росія) та Гомеля (Білорусь). Вперше у фестивалі взяв участь Чернігівський обласний театр ляльок ім. О. Довженка, який показав виставу „Казковий світ Михайла Коцюбинського” за творами класика. А спеціальним гостем „Слов’янських театральних зустрічей” був Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Г. Верьовки, який на закритті заходу 29 жовтня виконав святкову програму.

Учасників та гостей XIV Міжнародного фестивалю „Інтерлялька – 2013” з 8 по 10 жовтня приймав Ужгород. Тут свої найкращі роботи юним глядачам запропонували провідні театральні режисери, артисти, художники, сценографи з України, Болгарії, Польщі та Словаччини. Вперше на фестивалі було презентовано театральний журнал і його додаток для малюків, а також, крім професійного, працювало дитяче журі. За підсумками фестивалю зокрема, за кращу режисуру нагороду отримав режисер вистави „Дюймовочка” Київського муніципального академічного театру ляльок – М. Урицький; за цілісність режисерського задуму і акторського втілення – вистава „Кривенька качечка” Тернопільського академічного обласного театру актора і ляльки; за втілення

ідеї створення першого закарпатського мюзиклу з ляльками – колектив Закарпатського обласного академічного театру ляльок за виставу „Цирк Івана Сили”.

На VII Міжнародному театральному фестивалі „Ното Ludens” (Людина, що грає), який проходив у Миколаєві з 6 по 15 жовтня, Україну представляли такі театри: Миколаївський художній академічний російський драматичний, Ніжинський академічний український драматичний ім. М. Коцюбинського, Дніпропетровський драматичний „Вірино!” та Театр вогню „Вольфрам” з м. Євпаторія Автономної Республіки Крим.

З 4 по 11 жовтня у Донецьку учасників з України, Росії, Казахстану, Німеччини, Франції й Китаю зібрав XX Міжнародний фестиваль „Зірки світового балету”, програма якого включала урочисті гала-концерти з нагоди відкриття та закриття фестивалю, класичні постановки на музику С. Прокоф'єва, А. Ш. Адана й Л. Мінкуса, шедеври світової хореографії – балети „Жизель”, „Ромео і Джульєтта”, „Дон Кіхот”, вечори сучасної хореографії тощо.

Донецька обласна філармонія з 22 по 24 жовтня була місцем проведення XXXII Міжнародного фестивалю гітарного мистецтва „Кришталеві струни”. На ньому кращі зразки академічної гітарної музики представили виконавці з України, Росії та Білорусі. В окремому концерті виступили молоді гітаристи Донеччини. А на заключному гала-концерті „Бразильський карнавал” лауреати міжнародних конкурсів виконували музику фламенко і твори латиноамериканських композиторів.

В Донецькій обласній філармонії також відбувся концерт „Юні таланти України” за участю вихованців спеціалізованих мистецьких шкіл, підпорядкованих Міністерству культури. Свої таланти продемонстрували учні державних середніх спеціалізованих мистецьких шкіл-інтернатів, які є лауреатами міжнародних і всеукраїнських конкурсів. Крім концерту, на базі філармонії було організовано виставку робіт учнів державних художніх шкіл. Мінкультури провело цей захід у Рік дитячої творчості в Україні та в рамках всеукраїнського гастрольного туру мистецького проекту „Юні таланти України”, започаткованого 2011 року.

У Львові музичною компанією „Світ класичної музики” започатковано Міжнародний конкурс скрипалів Олега Криси. До участі у творчих змаганнях з 24 жовтня по 3 листопада було запрошено скрипалів віком від 16 до 28 років.

Нагородження переможців конкурсу „Срібне століття” уперше відбулося у Дніпропетровську. Конкурс організувало з метою створення нових вокальних творів композиторів Дніпропетровщини регіональне відділення Національної спілки композиторів України. На розсуд журі 34 музичні твори представили 11 авторів. Переможцями стали В. Скуратовський і В. Фалькова з Дніпропетровська, Т. Станко з Кривого Рогу Дніпропетровської області і О. Кривуля з Луганська.

4, 5 та 6 жовтня – у Харкові, а з 30 жовтня – у Луганську за підтримки Міністерства культури України проходив III Міжнародний фестиваль дитячих та молодіжних циркових колективів, шкіл і виконавців „Циркове майбутнє”. Його учасниками були самодіяльні циркові колективи, школи, студії та окремі виконавці віком від 6 до 25 років з України і Росії, майстерність яких оцінювало міжнародне журі.

Всеукраїнський театральний фестиваль „Коломийські представлення” уп’яте відбувся у м. Коломиї Івано-Франківської області. Фестивальне дійство присвячувалося двом знаменним датам: 1025-річчю хрещення Київської Русі та 165-річчю Коломийського академічного обласного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича. Цьогоріч систему оцінювання вистав було змінено. Творча група організаторів форуму постановила не визначати, хто кращий у тій чи іншій номінації, а запропонувала глядачам спектр професіональних думок запрошених експертів, якими виступили члени журі фестивалю попередніх років. Усього за 9 днів глядачі переглянули 15 вистав театрів зі Львова, Ужгорода, Луцька, Івано-Франківська, Ніжина, Чернівців, Кривого Рогу Дніпропетровської області, Чернігова, Києва, Харкова, Коломиї і Тари (Росія).

До Чернівців на IX Регіональний фестиваль „Золоті оплески Буковини” вже традиційно завітали театри з Києва, Львова, Черкас, а також митці двох румунських театрів. Перегляд вистав учасників тривав з 23 до 31 жовтня. Зокрема, у номінації „Краща головна жіноча роль” перемогла Т. Тимошко-Горюшко за роль Баби Мані у виставі „Таке єврейське щастя” Київського національного академічного театру оперети; у номінації „Краща жіноча роль другого плану” – Н. Комарова за роль Юлісевичової у виставі „Мораль Пані Дульської” Коломийського академічного обласного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича (ця ж вистава перемогла у номінації „Кращий акторський ансамбль”); у номінації „Краща чоловіча роль другого плану” – народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка А. Хостікоєв за роль А. Зорби у виставі „Грек Зорба” (вона ж перемогла у номінації „Краща вистава”) Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка; у номінації „Кращий сценічний тандем” – М. Гоменюк за роль Синьйора Скотті та заслужена артистка України Л. Попенко за роль Синьйори Скотті у виставі „Інцидент” Чернівецького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської (за цю ж виставу заслужену артистку України Л. Скрипку відзначено у номінації „Кращий режисерський задум та його втілення”); у номінації „Краща сценографія вистави” – Н. Тарасенко за „Пані Міністрову” Національного академічного драматичного театру ім. М. Заньковецької у Львові. У рамках фестивалю також відбулася презентація проєктів драматургічного відділу Національного центру театрального мистецтва ім. Леся Курбаса.

1 жовтня у м. Макіївці Донецької області завершив свою роботу IV Відкритий фестиваль театрів для дітей та юнацтва „ТЮГ – 2013”, який проходив з 23 вересня. Фестиваль зібрав 9 колективів, які показали 17 вистав. Зокрема, виставу „Біля Ковчегу, о восьмій” за однойменною п’єсою У. Хуба у постановці Донецького академічного обласного російського театру юного глядача названо переможцем у номінаціях „За кращий спектакль фестивалю” та „За краще музичне оформлення вистави”. А дитячо-юнацьке журі кращим спектаклем назвало „Капітана Фракаса” за мотивами роману Т. Готье Харківського театру для дітей та юнацтва. Цю ж виставу відзначено в номінаціях „За найкращий сценічний епізод” (В. Бондарев, роль Матамора) і „За найкраще художньо-образне рішення спектаклю” (художник-постановник О. Абманов). Приз глядацьких симпатій здобули Запорізький академічний театр юного глядача за виставу „Я не прощаюся...” за твором О. Артеменко та Київський академічний театр юного глядача на Липках за постановку „Зеленими пагорбами океану” С. Козлова (вона ж здобула диплом фестивалю у номінації „За кращий акторський ансамбль”).

1 жовтня було відзначено Міжнародний день музики. Цього дня урочисто відкрив свій перший сезон Мистецько-концертний центр ім. І. Козловського Київського національного академічного театру оперети, де проходитимуть концерти, літературні і творчі вечори, конференції, вернісажі, бенефіси, майстер-класи, зустрічі з провідними музикантами світу тощо. Так, у жовтні відвідувачі Центру побачили прем’єру музичної вистави „Іван Козловський – віра, надія, любов...”, присвяченої життю українського співака, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка І. Козловського (1900–1993), виступ учнів музичної школи, створеної І. Козловським у с. Мар’янівці Макарівського району Київської області, концерт до 200-річчя від дня народження Дж. Верді та інші події.

Скрипковий концерт „ЄС Музика” в київському Будинку актора до Міжнародного дня музики приурочив заслужений артист України К. Стеценко. „ЄС Музика” – це одна із задумок концептуальної програми під назвою „Галерея скрипкових геніїв”. Їхня мета – відстежити розвиток світового скрипкового мистецтва у 5 вимірах: артисти, композитори, майстри, педагоги, дослідники. Так, музичну програму, яку прослухали у Будинку актора, розпочали гімни європейських країн, серед яких був і гімн України. Початок і фінал цього парадного гімнів складала „Ода до радості” Л. ван Бетховена – визнаний гімн Євросоюзу. Також у концерті прозвучали твори А. Кореллі, Ж.-Ф. Рамо, Й. С. Баха, В. А. Моцарта, Г. Венявського, Б. Бартока, Г. Дініку та М. Скорика. Разом із К. Стеценком на сцені виступила його донька Ксенія, лауреат міжнародного конкурсу „Вівальді – 333”. Акомпанувала скрипалям дипломант міжнародних конкурсів Н. Строчан (фортепіано).

У Національній опері України відбувся святковий концерт „Пісня моя з Україною в серці” з нагоди 80-річчя від дня народження народного артиста

України А. Т. Авдієвського та 70-річчя від дня заснування Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Г. Верьовки.

6 жовтня у залі Національної академії мистецтв України у рамках Міжнародного фестивалю „Дні музики М. Скорика”, присвяченого 75-річчю від дня народження композитора, відбувся концерт „Камерний світ Мирослава Скорика”. На ньому прозвучали камерно-інструментальні та вокальні твори М. Скорика у виконанні скрипалів Б. Півненка, К. Шарапова і Н. Пилатюка, піаністів Т. Сачевської, А. Васіна та І. Стародуб, віолончелістів Г. Нужі та Ю. Погорецького, співачки Л. Алексєєвої (сопрано) та ансамблю „Київські солісти” (диригент Р. Янссен, Нідерланди).

З 20 жовтня „Дні музики М. Скорика” проходили у Львові. Тут творчими вечорами в Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської філармонії розпочався „Тиждень музики М. Скорика”, програма якого відобразила всю творчу палітру композитора: концерти для скрипки з оркестром, джазові п'єси, хорову музику, симфонічні та вокально-симфонічні твори, а також твори в його аранжуванні. Виконували музику композитора скрипалі-віртуози Ю. Мазуркевич, О. Каськів, Н. Пилатюк, піаністи-віртуози Й. Єрмінь, О. Рапіта і М. Драган, що грали у супроводі молодіжного симфонічного оркестру „INSO-Львів”, а також Галицький академічний камерний хор, Львівський камерний оркестр „Академія”, Академічний симфонічний оркестр Львівської філармонії та Державна заслужена академічна хорова капела України „Трембіта”. Завершився „Тиждень” 27 жовтня оперою „Мойсей” у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької.

Національний палац мистецтв „Україна” 9 жовтня став місцем проведення сольного концерту заслуженої артистки України, солістки Національної філармонії України О. Чубаревої. До участі у своєму концерті артистка запросила партнерів-співаків, серед яких – соліст Національної опери України, народний артист України О. Гурець, П. Зібров, В. Павлік, О. Шак та інші майстри мистецтв, а й колективи, які їй акомпанували. Це – Національний академічний оркестр народних інструментів України, дитячий хор Українського національного радіо, джаз-бенд „Папа Дюк”, чоловічий вокальний квартет „Гетьман” та інші. На вечорі також відбулася презентація нового компакт-диску співачки „Не питай”, названого за першими словами відомої української народної пісні. На ньому представлено джазові обробки 10 українських народних пісень.

18 жовтня народний артист України С. Станкевич з нагоди свого 85-ліття зіграв бенефісний спектакль „Соло для годинника з передзвоном” у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – „Нахлібник” за однойменною п'єсою

І. Тургенєва; академічний Молодий – „Бери, люби, тікай!” за п’єсою О. Савченко; Академічний юного глядача на Липках – „Мольєріана” за творами М. Булгакова та Ж. Б. Мольєра.

У театрах України відбулися прем’єри вистав: у Львівському національному академічному опери та балету ім. С. Крушельницької – оперети Й. Штрауса „Циганський барон”; у Львівському юного глядача – „Втеча від реальності” за однойменною п’єсою Т. Іващенко; у Тернопільському академічному обласному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка – „Занадто одружений таксист” за твором Р. Куні; у Миколаївському художньому академічному російському драматичному – „Фредерік або Бульвар Злочинів” Е.-Е. Шмітта.

Прем’єру вистави „Земля” за однойменною повістю О. Кобилянської до 150-річчя від дня народження української письменниці, яке відзначатиметься у листопаді, підготував Чернівецький обласний український музично-драматичний театр, який носить її ім’я. Тут же експонувалася фотовиставка „Життя творів О. Кобилянської на сцені театру”.

Львівська майстерня „Мистецький простір” у жовтні привезла до Києва документальну драму „Двадцятилітні”, присвячену 70-й річниці створення УПА. В її основі – спогади та інтерв’ю реальних людей, безпосередніх учасників тих подій, дослівно передані глядачам акторами. Показ вистави відбувся у Музеї книги та друкарства України.

Реалізацію нового проекту під назвою „Зустрічі у вівторок” розпочав Луганський обласний академічний російський драматичний театр. Головна мета театральних вечірок – діалог із глядачами, які зможуть підказати акторам нові ідеї, бачення майбутнього трупі тощо. З цією метою відкрито новий експериментальний майданчик. Тут читатимуть п’єси, проводитимуть семінари й дискусії, обговорюватимуть репертуар кожного нового сезону.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. На базі Львівської національної академії мистецтв відбувся IX Міжнародний симпозіум гутного скла. Участь у ньому взяли художники, мистецтвознавці та представники навчальних закладів з усього світу. Програма заходу включала презентації, лекції для студентів, майстер-класи, виставки та інші культурно-мистецькі заходи. Підсумком симпозіуму стала експозиція робіт його учасників в Національному музеї імені Андрея Шептицького у Львові. Кожен із художників подарував одну зі своїх робіт місту – для поповнення фондів музею скла, що розташований у Палаці Бандініеллі, колекція якого складається вже з понад трьох із половиною сотень унікальних експонатів.

VIII Міжнародний салон художньої фотографії „Фотовернісаж на Покрову – 2013”, який проходив у Рівному, привернув увагу 600 учасників із 58 країн світу. Володарем Гран-прі журі конкурсу назвало автора з України – В. Поліщука з м. Бердичева Житомирської області, який представив серію

портретів. Кращим автором салону також став українець – В. Сіпко з Вінниці, його відзначено за найбільшу кількість прийнятих фотографій. Нагороди отримали і такі вітчизняні автори, як М. Заварика, В. Пилип'юк, Ю. Черневий, А. Надежда, Є. Комаров, С. Бондарук, С. Щеглеватих, А. Довга, Г. Космач, В. Гелевачук,

І. Роїк та інші. У рамках міжнародного фотосалону відбувся традиційний Покровський пленер „Rivne-photo-fest – 2013” із фотосесіями у древній Пересопниці та інших мальовничих місцях Рівного. Кращі світлини демонструвалися у виставкових залах обласного центру.

IV Міжнародний фотосалон „Панорама моєї землі – 2013” представив у київській галереї „АртПричал” конкурсні роботи, які за задумом організаторів, повинні були відображати специфіку певної країни – її національний колорит, традиції, етнічні особливості, історію, ландшафти тощо. Проект, започаткований Національною спілкою фотохудожників України, відбувався в рамках східного партнерства і під патронатом міжнародного фоторуху „Зображення без кордонів”. Крім того, свою підтримку надало Посольство Фінляндії в Україні. Задля визначення переможців було проведено спеціальне засідання міжнародного журі. Так, український фотохудожник К. Бобрищев з м. Кобеляки Полтавської області отримав золоту медаль в номінації „Традиційний формат”.

З 22 по 25 жовтня на базі розташованого в смт Опішному Полтавської області Національного музею-заповідника українського гончарства проходив міжнародний симпозіум „Реконструкція й інтерпретація археологічної кераміки: пастки чи путівники для дослідників?” за участю вчених з України, Німеччини, Росії та Азербайджану. У рамках симпозіуму відбулися тематичні дискусії й круглі столи: Методи природничих наук у вивченні кераміки; Кераміка як об'єкт етноархеологічного дослідження; Трипільська кераміка: світовий феномен чи політико-бізнесова кон'юнктура?; церемонія офіційного оголошення й нагородження переможців VII Національного конкурсу публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні „KeGoKe – 2013”; церемонія офіційного оголошення й нагородження переможців IV Національного фотоконкурсу „Гончарні візії країни”, Гран-прі в якому було вирішено не присуджувати, а найбільший ужинок перемог в окремих номінаціях зібрав місцевий гончар і фотохудожник Ю. Пошивайло; презентація каталогу «Третій Національний фотоконкурс у Опішному „Гончарні візії країни”»; церемонія офіційного оголошення і нагородження переможців завершальної V Національної виставки-конкурсу художньої кераміки „КерамПІК у Опішному!”, в якому одразу два Гран-прі – в номінаціях академічної та народної кераміки – отримали відповідно О. Мірошніченко з Харківщини та місцевий гончар О. Шкурпела). Також експонувалися V завершальна Національна виставка-конкурс художньої кераміки „КерамПІК у

Опішному!” та виставка IV Національного фотоконкурсу „Гончарні візії країни”.

До Дня художника України у виставкових залах Центрального будинку художника 11 жовтня було розгорнуто щорічну Всеукраїнську виставку, яку цього разу було приурочено ще й до 75-річчя заснування Національної спілки художників України. Виставка налічувала понад півтисячі творів усіх технік мистецтва, більша частина з них – живопис. Експозицію було поділено на умовні блоки. Основним і найбільшим був блок авторських робіт сучасних митців, які представляли всю географію і напрями українського мистецтва. На відкритті ж проекту, 11 жовтня, було презентовано відеодобірку „Десятиліття в обличчях” – своєрідне знайомство з авторами, що стояли біля витоків спілки, створювали її історію і наповнюють її життям сьогодні.

Також з нагоди 75-ї річниці Національної спілки художників України в приміщенні Центрального будинку художника відбулася урочиста церемонія нагородження видатних діячів образотворчого мистецтва. Почесні нагороди й відзнаки художникам вручив Міністр культури України Л. Новохатько. За вагомий особистий внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва, значні творчі здобутки й високу професійну майстерність, відповідно до Указу Президента України від 11.10.2013 № 551, було нагороджено 25 митців.

У виставкових залах Національної спілки майстрів народного мистецтва України 31 жовтня відбулося урочисте відкриття Всеукраїнської виставки-конкурсу народного мистецтва на найкращий твір року, участь в якій взяли майстри народного мистецтва всіх видів і жанрів з багатьох регіонів України. В експозиції було представлено близько 2000 виробів з дерева, глини, металу, паперу, сиру, тканини, соломи, лози та рогами тощо. Окремий розділ виставки становила традиційна народна іграшка та етнографічна лялька.

4 жовтня у Чернівцях, у Центрі культури „Вернісаж”, відбулося відкриття II Всеукраїнської виставки трієнале абстрактного мистецтва „ART АКТ 2013” Національної спілки художників України, присвяченої Дню міста та Дню художника, де експоновано 100 творів живопису, скульптури, графіки, декоративно-прикладного мистецтва 76 художників із різних областей України.

Впродовж жовтня у Києві експонувалися виставки: у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – живопису, інсталяції, перфомансу З. Ліхачової; у музеї „Духовні скарби України” – робіт народного художника України В. Єфименка; у Музеї книги та друкарства України – живопису та графіки В. та К. Штанко; у приміщенні столичної майстерні театрального мистецтва „Сузір’я” – робіт С. Шапіро, „Ілюстрації до кохання”, присвяченої 90-річчю Б. Окуджави (відзначатиметься 9 травня наступного року); в арт-центрі „Я. Гретера” – робіт М. Шкарупи, І. Коновалова, А. Варварова, І. Прокоф’єва та Е. Потапенкова; у Національній парламентській бібліотеці України – фоторобіт В. Міщенко „Казковий світ В. Міщенко”; у **галереях:** „Триптих” – полотен Я. Кацуби; „Боттега” – арт-робіт Д. Струка

„Кисень”; „АВС-арт” – творів Ю. Коха „BodyTown”; „КалитаАртКлуб” – Г. Григор’євої „Лейтмотив”.

У містах України було розгорнуто виставки: у Донецьку – живопису народного художника України О. Полякова „Любіть Україну”, робіт С. Стояна; у Луганську – акварелей В. Шатілова; у Сумах – полотен А. Орльонова; у Полтаві – витинанок Т. Ващенко; у Кіровограді – робіт художника С. Дриги „Вогні приморського міста”; у Чернівцях – творів В. Батракова та О. Ніколаєвського, творчих напрацювань родини художників Гнатюків-Ярмольчук „З родинного джерела”; у Львові – робіт заслуженого художника України, доцента кафедри художньої кераміки Львівської академії мистецтв В. Боднарчука до 65-річчя від дня народження, творів Н. Бартків „Солодка втеча”; у Луцьку – робіт К. Борисюка „Ритуальні танці”; в Сімферополі – живопису О. Чубарова; у Севастополі – робіт А. Моїсеєнко та творів Л. Матковської; у Миколаєві – робіт В. Гур’єва; у Дніпропетровську – творів В. Данилова „Обличчя часу”.

Відкрито пам’ятники: майстру режисури, народному артистові СРСР та України, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка С. Данченку (скульптори – В. та О. Чепелики) – біля Камерної сцени його імені у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка у Києві; українським гетьманам Б. Хмельницькому, І. Мазепі, Д. Вишневецькому та П. Дорошенку (скульптор – О. Хівренко та каменярь – В. Коржов) – у м. Тальному Черкаської області; поетові, письменникові, композиторові Б. Окуджаві – у м. Вилкове на Одещині; вихідцеві з Галичини Ю.-Ф. Кульчицькому, який відіграв важливу роль під час битви під Віднем у 1683 році, – у Львові.

У м. Гадячі Полтавської області за підтримки місцевої влади споруджено пам’ятний знак на честь 350-річчя проголошення міста гетьманською столицею.

КІНОМИСТЕЦТВО. 19–27 жовтня у Києві проходив 43-й Міжнародний кінофестиваль „Молодість”. На його відкритті вже традиційно було вручено „Скіфський олень” за внесок у світове кіномистецтво, який дістався режисерові У. Зайдлу. А нагороду за розвиток українського кіномистецтва отримала актриса Н. Сумська. Для участі у кінофорумі було представлено 300 фільмів з більш ніж 60 країн. Конкурсна програма складалася з трьох блоків: міжнародний повнометражний, міжнародний студентський та національний конкурси. Зокрема, в останньому було представлено 23 роботи. Найкращою стрічкою національного конкурсу названо „Повернення” О. Ратія. Спеціальні відзнаки національного конкурсу: „За майстерність викликати емоцію” нагороджено фільм „Дорога” М. Ксьонди, „За гуманітарну іронію” – „З людського життя. Богема” Г. Федоряченко, „За збереження традицій українського кінематографа” – „Помин” І. Цілик (вона також отримала диплом

екуменічного журі, яке зосереджує свою увагу на стрічках специфічного характеру). У міжнародному конкурсі повного метра від України брала участь картина „Такі красиві люди” (дебютна робота в повному метрі режисера Д. Мойсеєва). Українська стрічка у міжнародному студентському конкурсі МКФ „Молодість” – „Обійми” режисера П. Сотниченка. А у міжнародному конкурсі короткометражок від України брали участь роботи „Помин” І. Цілик та „Так закінчилось літо” М. Руціної. Спеціальний диплом програми „За найкраще режисерське рішення” отримала українська стрічка „Іван Сила” В. Андрієнка. А серед спеціальних подій фестивалю – українська прем'єра фільму „Хворісукалюди” Ю. Речинського.

За підтримки Національної кіностудії художніх фільмів ім. О. Довженка та Державного агентства з питань кінематографії з 11 по 14 жовтня у Києві проходив XI Міжнародний фестиваль православного кіно „Покров”, який було присвячено 1025-річчю Хрещення Русі. Вперше за його історію було організовано пряму онлайн-трансляцію показів кращих фільмів фестивалю. У конкурсній програмі взяла участь 61 стрічка християнського змісту в номінаціях ігрового, документального, короткометражного та анімаційного кіно, створених за останні два роки в різних країнах світу. Також відбувся круглий стіл „Як створювати короткометражне кіно” та ряд творчих зустрічей з відомими акторами і режисерами.

З 3 по 20 жовтня в Київській міській галереї мистецтв „Лавра” тривав Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіа-мистецтва „Linoleum”, який вперше за свою 8-річну історію відбувся поза межами Росії. Цього разу конкурсної програми не було передбачено. Натомість організатори вирішили познайомити українську публіку зі своїм проектом. Програму фестивалю склали вибрана анімація попередніх років, а також роботи українських режисерів, майстер-класи і лекції.

4-й рік поспіль завдяки організації „Донецький меморіал” на території виправних установ Донецької області проходив XX Мандрівний фестиваль документального кіно про права людини „Docudays.ua”. У нинішньому році 16 жовтня першою приймала фестиваль виправна колонія № 97 у м. Макіївці.

З жовтня у прокат вийшла стрічка „Параджанов” О. Фетісової та С. Аведікяна. До роботи над картиною долучилися Україна, Грузія, Вірменія та Франція. „Параджанов” – перша вітчизняна копродукція, в якій Україна виступила мажоритарієм, тобто головним продюсером. На Одеському кінофестивалі фільм став кращим українським повнометражним фільмом. Також його було висунуто від України на номінацію премії „Оскар” в категорії „Найкращий фільм іноземною мовою”.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК. У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький арсенал” працював Великий антикварний салон. Відвідувачі могли побачити 85 творів

живопису, графіки та скульптури, створених 47 майстрами XIX–XX століть. У центрі уваги перебували твори найяскравіших майстрів XX сторіччя (зокрема М. Кіслінга і Х. Орлової) – представників Паризької школи з приватної колекції „Feldman Family Museum”. Експозиція була представлена Міжнародним благодійним фондом О. Фельдмана в межах спеціального добровільного проекту „Мистецтво милосердя – 2”.

23 жовтня в Музеї історії Києва у рамках виставки „Хроніка передвиборчої агітки. Україна, XX сторіччя” відбувся перфоманс „Окна роста” від видавництва „Лаурус”. В рамках перфомансу режисер та актор А. Литвинов читав тексти агіток, а поет О. Ірванець – вірші В. Маяковського і свої власні. Дійство супроводжувалося музикою Г. Свиридова на поему В. Маяковського „Хорошо!” у виконанні „Voc Out”. Крім того, гості музею могли послухати лекцію про вплив поета на свідомість мас від директора видавництва „Лаурус” П. Лаврової, придбати журнали карикатуриста А. Більжо – „Мій Маяковський”.

До Музею культурної спадщини за ініціативи Міністерства культури України та Музею історії Києва передано старовинну бандуру, що до цього зберігалася у США і належала художнику-імпресіоністу українського походження О. Булавицькому (1916–2001).

У Дніпропетровському національному історичному музеї ім. Д. Яворницького відбулася масштабна передача експонатів часів Великої Вітчизняної війни, виявлених на місцях колишніх боїв однією з провідних організацій Всеукраїнського громадського об’єднання «Союз „Народна пам’ять”» – історико-пошуковою організацією „Пошук–Дніпро”. Одними з головних серед експонатів стали фрагменти легендарного літака „Ла – 5”. До музею також передано фрагменти важкої військової техніки та озброєння, особисті речі солдатів, гільзи та побутову воєнну атрибутику.

Цінні мистецькі подарунки отримав музей кролевецького ткацтва, що на Сумщині. Відтепер у його експозиції є 6 графічних робіт, автор яких – художник-графік В. Юрченко (1922–1991). Твори виконано в середині 50-х років минулого століття і належать до серії „Сумська шевченкіана”. Донедавна графічні роботи були в доньки художниці Н. Юрченко, яка працює головним зберігачем фондів Сумського художнього музею ім. Н. Онацького.

На тимчасове зберігання до фондів Миколаївського обласного краєзнавчого музею передано 880 унікальних артефактів віком понад 2 тисячі років, які було знайдено під час археологічних розкопок на острові Березань у 2012 році.

На базі Кримського етнографічного музею відбулася презентація видавничого проекту „Немцы Крыма – история в открытках”. До збірки поштівки увійшли оригінальні світлини німецьких колоній у Криму, зроблені наприкінці XIX – на початку XX сторіччя і зібрані до сувенірного набору. Це перше видання в числі спільних видавничих проектів етнографічного музею Криму і громадських німецьких організацій, присвячених 210-річчю заснування

перших німецьких колоній на півострові, яке відбудеться 2014 року. Набір включає 21 листівку зі світлинами з життя німецьких колоній у Криму, зокрема в Судаку, Нейзаці, Гельбруні, Герценберзі, Цюріхталі, Фріденталі, Розенталі, Кроненталі. Автори нового проекту мали на меті показати значний вклад німців – вихідців з Європи – до історії України, популяризувати історію Криму через маловивчену колекцію етнографічного музею.

15 жовтня у м. Горлівці Донецької області відбулося відкриття музею В. Стуса в новому приміщенні. Подія зібрала школярів, музикантів, артистів та журналістів, завітав і син поета Д.Стус, який подарував закладу „Кобзар”. Перша зала музею присвячена, насамперед, репресіям у СРСР. В іншій кімнаті багато фото і документів В. Стуса, на столах-вітринах можна ознайомитись із матеріалами про різні аспекти життя поета. Представлено унікальні документи: автобіографія та трудова книжка Стуса, класний журнал з горлівської школи № 23, де він працював.

24–25 жовтня на о. Хортиця (м. Запоріжжя) проходила VI науково-практична конференція „Запорозьке козацтво у пам'ятках та музейній практиці”. Цього разу міжнародна зустріч учених (окрім гостей з Криму, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Київської, Одеської та інших областей до Запоріжжя приїхали науковці із Санкт-Петербурга) була присвячена 30-річчю Національного заповідника „Хортиця”. Учасники конференції обговорювали як історичні наукові розвідки та перспективи досліджень, так і питання сучасного стану флори на Хортиці, необхідності наукового супроводу законодавчих актів у природоохоронній справі тощо.

Полтавському краєзнавчому музею рішенням обласної ради присвоєно ім'я В. Кричевського – одного з корифеїв української культури і художньої освіти ХХ століття, архітектора, художника, графіка, автора ескізного проекту будинку Полтавського губернського земства (тепер будинку Полтавського краєзнавчого музею).

5 жовтня в Національному центрі народної культури „Музей І. Гончара” зібралися друзі культурного закладу – колеги, меценати, партнери та відвідувачі, майстри й музиканти. Музей відзначав своє 20-річчя насиченою програмою, підбиттям підсумків та оприлюдненням фактів на майбутнє. Серед 20 пріоритетів на найближчий час у музеї названо такі: ефективний менеджмент, привабливий програмний та інституційний маркетинг, створення стратегічного плану та впровадження тривалого програмного планування, розширення урядового, приватного та корпоративного спонсорства, актуалізація музейної збірки та програм, зв'язок між культурною спадщиною і сучасною культурою та суспільством, „динамізація” експозиційних площ, розвиток цільових аудиторій, інтерактивні виставки тощо.

У музеях було представлено виставки: у Київському історико-меморіальному М. Грушевського – до 75-ліття мученицької смерті етнографа, краєзнавця, священника, єпископа УАПЦ Марка Грушевського. Вона входить до

комплексу заходів, що проводить музей для вшанування його пам'яті; у Національному музеї імені Андрея Шептицького у Львові – „Покров Пресвятої Богородиці: твори XV–XIX століть зі збірки імені Андрея Шептицького у Львові” (до 100-річчя від дня народження дослідниці українського іконопису В. Свенціцької).

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. Цього року освітньою і культурною громадськістю України було широко відзначено 95-річчя від дня народження видатного українського письменника і громадського діяча О. Гончара. До ювілейної дати Національна парламентська бібліотека України з ініціативи Національної спілки письменників України та Комісії з творчої спадщини і увічнення пам'яті О. Гончара підготувала бібліографічний покажчик „Олесь Гончар”, презентація якого відбулася 23 квітня 2013 року. У жовтні цього видання присуджено почесну відзнаку Української бібліотечної асоціації „Бібліографічний посібник року” (2013)”.

Міська бібліотека для дорослих № 4 Тернопільської ЦБС завдяки меценатській допомозі отримала серії книг газети „День”. Це – „Підривна література”, котра на цьогорічному Форумі видавців у Львові увійшла в десятку найкращих видань, і її тематичне та ідейне продовження – „Бронебійна публіцистика”, в якій представлена краща українська публіцистика XIX–XX століть. Ці книжки подарувала бібліотеці місцевий підприємець, політик, голова тернопільської громадської організації „Рідний край” О. Колос.

З метою вирішенню проблем слабкого поповнення книжкового фонду новими виданнями сучасних письменників у сільських бібліотеках Закарпаття, зокрема у гірських глибинках, обласна організація Національної спілки письменників України ініціювала проведення акції „Письменник – сільській бібліотеці, бібліотека – письменнику”. Ідею спілчан підтримав голова Закарпатської обласної ради І. Балоба. Він особисто посприяв у забезпеченні бібліотечок нових книг закарпатських письменників, виділенні транспорту для поїздки у віддалені гірські райони. Початком акції став маршрут, яким наприкінці XIX століття подорожував по гірському краю відомий у ті часи письменник О. Митрак, відтворивши свої враження і роздуми у нарисі „По Верховині”. Це села Воловецького району – Нижні Ворота, Гукливий. А на Міжгірщині – Подобовець, Пилипець, Ізки, Буковець. 4 жовтня, голова обласної організації спілки В. Густі і поетеса, член Національної спілки письменників України, працівниця обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Ф. Потушняка Н. Панчук побували у цих районах для зустрічі із працівниками бібліотек, читачами і вручення бібліотечок книгозбірням зазначених населених пунктів. З цієї нагоди в районних бібліотеках Волівця і Міжгір'я відбулись цікаві зустрічі, на які прийшли завідувачі сільськими бібліотеками, читачі, педагоги, місцеві аматори художнього слова.

У центральному сквері Луганська всім пропонували зануритися у світ читання. Сквер Героїв Великої Вітчизняної війни стараннями бібліотекарів був перетворений на кілька годин у бібліопарк, на території якого було відкрито цілий ряд книжкових виставок – від оригінальних рукописів до сучасної літератури. Працювали творчі майданчики з майстер-класами з фотографії, петриківського розпису, ліплення з глини, літературні кафе, де можна було поспілкуватися з луганськими письменниками.

Бібліотеками проведено заходи: до 300-річчя від дня народження французького філософа і письменника Д. Дідро; до 140-річчя від дня народження російського письменника В. Шишкова; до 140-річчя від дня народження російського письменника і публіциста І. Шмельова; до 125-річчя від дня народження американського драматурга, лауреата Нобелівської премії з літератури

Ю. О'Ніла; до 120-річчя від дня народження українського поета-байкаря М. Годованця; до 110-річчя від дня народження англійського прозаїка І. Во; до 100-річчя від дня народження французького письменника, лауреата Нобелівської премії з літератури К. Сімона; до 90-річчя від дня народження українського історика, Героя України М. Сікорського.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. 11–13 жовтня у столиці вперше відбувся Міжнародний фестиваль народних театрів і аматорського мистецтва „Joy Fest”, організований Відкритим неакадемічним театром „Маскам Рад”. Люди різних професій, віку і національностей виступали у спектаклях, демонстрували свої вміння у живописі й фотографії. Для киян та гостей столиці виступали театральні трупи з Грузії, Італії та Румунії. Українські народні театри представляли колективи з Кам'янця-Подільського, Хмельницького, Харкова та кілька столичних труп. Програма „Joy Fest” складалася з комедій, ліричних драм і пантоміми. Виставка живопису та фотографії була скомпонована з робіт киян. Серед художніх робіт переважали пейзажі та натюрморти, серед світлин – портрети і урбаністичні пейзажі.

Понад 350 художників-лялькарів, дизайнерів, майстрів з України, Росії, США, Іспанії, Німеччини, Італії, Латвії, Молдови, Білорусі, Чехії, Ізраїлю, Естонії, Казахстану, Грузії, Литви, Франції представили свої роботи під час Міжнародного салону „Модна лялька” та VIII Міжнародної виставки рукоділля і творчості „Золоті руки майстрів” у Києві.

У Дніпропетровську відбувся перший на теренах СНД Міжнародний фестиваль пісочної анімації. Конкурсні виступи відбувались у Дніпропетровському академічному українському молодіжному театрі у дитячій і дорослій категоріях та у 5 номінаціях: пісочна графіка, відеоролики, сольний виступ з пісочним шоу, колективний виступ та багатожанровий. Взяли участь у фестивалі 125 майстрів віком від 3 до 52 років із України, Росії, Білорусі та Франції. Всього було представлено 150 конкурсних робіт.

З 25 по 27 жовтня у Львові відбувся III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Героя України М. Вантуха. Фестиваль проводився з метою пошуку та розвитку нових форм народного танцю. Упродовж трьох днів на різних концертних майданчиках Львова свої найкращі хореографічні композиції демонстрували колективи із багатьох областей України.

З 6 по 14 жовтня у Запоріжжі за підтримки Міністерства культури України проходив IV Всеукраїнський фестиваль „Покрова на Хортиці”, присвячений 75-річчю утворення Запорізької області, Дню українського козацтва, Святу Покрови Пресвятої Богородиці та 70-річчю визволення області від німецько-фашистських загарбників. Широкомасштабний захід складався з низки культурних, спортивних, освітніх і мистецьких проєктів. Одна з найцікавіших подій фестивалю – літературно-музичне свято „Встань, козацька славо!” у Запорізькій обласній філармонії. Поряд з виступами філармонійного ансамблю пісні і танцю „Запорожці” основу концертної програми становили музичні композиції у виконанні бандуристів та виступи гумористів на чолі з П. Ребром.

Всеукраїнська організація інвалідів „Союз організацій інвалідів України” з 23 по 26 жовтня провела VI Всеукраїнський фестиваль художньої творчості інвалідів „На крилах надії” та виставку робіт художньої творчості людей з обмеженими фізичними можливостями. У Фестивалі взяли участь талановиті люди з обмеженими фізичними можливостями. Творчі колективи й окремі артисти, які відтворюють та популяризують самобутні форми світової та української культури, народні ремесла і фольклор, продемонстрували свої таланти

в

бага-

тьох жанрах і напрямках – від художнього до театрального, музичного, хореографічного і навіть циркового мистецтва.

У Ялті в кіноконцертному комплексі „Ювілейний” нагороджено переможців Республіканського фестивалю-конкурсу „Кримські зорі”. З нагоди завершення фестивалю відбувся урочистий гала-концерт. Голова Ради міністрів Криму А. Могильов і народний артист України І. Резнік привітали юних вокалістів з перемогою та вручили нагороди – статуетки „Кристалічне вітрило”. Перше місце здобула К. Лопатіна (Красногвардійський район). Друге місце поділили А. Рамазанова (Білогірський район) та Д. Сінкевич (Сакський район). Третє місце посіли Е. Ібадуллаєва (Євпаторія) і Р. Мелікян (Феодосія).

На Дніпропетровщині з 26 по 28 жовтня проходив відкритий Всеукраїнський дитячий фестиваль екранних мистецтв „Молоде кіно України”, який був присвячений 70-річчю визволення Дніпропетровщини від фашистських загарбників. У ньому взяли участь близько 20 дитячих творчих студій з України, Росії, Білорусії та Грузії. Загалом вони презентували близько 50 телевізійних робіт. У рамках фестивалю проходили перегляди та обговорення фільмів та майстер-класи молодіжного аматорського кіно.

Уже вчетверте в Музеї української книги та друкарства, що на території Києво-Печерської лаври у Києві, відбувся фестиваль української дитячої книги „Азбукове королівство магів та янголів”, учасниками якого були юні читачі. Цьогорічна програма тривала 4 дні. Розпочався фестиваль презентацією українського фільму „Іван Сила”, знятого за книжкою закарпатського письменника

О. Гавроша, який в рамках фестивалю презентував свою нову книжку – „Розбійник Пинтя у Заклятому місті”. Також фестиваль подарував дітям зустрічі й з іншими авторами: Л. Вороніною, А. Кокотюхою, Р. Скибою, І. Андрусяком,

Г. Малик, А. Качаном, Т. Коломієць, Г. Манів, З. Жук.

Учасників XI Всеукраїнського фестивалю козацької пісні „Байда” приймало м. Скалат на Тернопільщині, яке відсвяткувало своє 500-ліття.

На Запоріжжі відтворили події 1943 року – прорив знаменитої німецької оборонної лінії „Вотан”. Учасниками реконструкції під Мордвинівкою стали 24 військово-патріотичні та історичні клуби з усієї України.

У Дніпропетровську експонувалася виставка робіт вихованців художніх шкіл „Козацькому роду немає переводу”.

Матеріал підготувала

Ю. М. Наймушина,
редактор відділу НАУІ
Інформцентру з питань
культури і мистецтв

Комп’ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 15.11.2013. Обл.-вид. арк. 1,25. Б/т. Зам. 110. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12